

Preus de subscripció

En Barcelona.	1'00 ptas. trimestre
Resto Catalunya.	1'30 » »
Resto d' Espanya	2'00 » »
Extranger.	15'00 » 1' any.

Direcció: Viladomat, 164, 4.^r, 1.ª**ADMINISTRACIONS:**

BARCELONA: — Tallers, 45, 1.º
 GRACIA: — Estrella, 4, 1.º, 2.º

Preus de cada número

Número corrent.	10 centims
Id. atrassat.	15 id.
Sucursal pera cartas y avisos: en l' Arxiu l'irich-dramàtic de don J. Gelabert, Unió, 5, 3. er, 2. na.	

REMEY PITJOR QUE LA MALALTIA

Perdóni'ns lo Sr. Ministre de la Governació; pero no podem menos de dir que si ab lò que ha disposat pensa haver posat remey a'l conflicte promogut per la intemperancia de'l Sr. Manzano en la reunió celebrada darrerament en lo Circo Equèstre, s' ha errat de mitj á mitj, perquè 'l contingut de la disposició que ha pres és un pobre remey, pitjor que la malaltia; és lo mateix que posar un pegat en un banch.

Ni á tant arriba. Un pegat en un banch pòt tapar, si és ben posat, alguna deformitat de'l moble; mentres que la pretensió autoritaria de'l Sr. Ministre deixa véurer un mal desitj que tal vegada no existeix. Permet pensar que véu ab mals ulls que 's parli catalá fins en la mateixa Catalunya.

No anem equivocats a'l fèr aqueixa suposició y pensem demostrar clarament lo que diem, sent tan evident la argumentació nostra, que fins se podrà convèncer 'l propi Sr. Ministre de la rahò que 'ns abona si llegeix lo present article, encara que no estiga redactat en castellá.

Fins avuy han sigut en gran número las reonions públicas en las quals, cumplerts tots los requisits de la Lley, los oradors han perorat en castellá ó EN CATALÁ, segons millor los ha semblat, y may en cap de ellas s' havia posat treva per la Autoritat á l' ús de un dret consignat en l' article 13 de la Constitució de la Monarquia.

Segons aquest article, tots los espanyols tenim dret d' expressar LLIUREMENT nostras ideas y opinions. Segons l' article 14, las lleys dictarán las reglas oportunas per' assegurar-nos aqueix dret y 'ls demès que consigna 'l que 'l precedeix, y las lleys determinarán també la responsabilitat civil y penal á que han de

quedar subjectes, segons los cassos, los jutjes, autoritats y funcionarios de totas classes que atentin a'ls expressats drets. Segons l' article 17, las garantías expressadas no podrán suspendre's sino temporalment y per medi d' una ley, en circunstancias extraordinarias.

Conseqüència de lò dit és que tenim dret de parlar catalá, castellá, vascaence, gallego, mallorquí ó com á ún li plasqui en las reunions públicas que la lley fonamental permet celebrar; y que havent de ser dictadas per lleys las reglas oportunas per' exercir un dret tan natural, y no poguentse limitar ni cohibir lo dret de expressar LLIUREMENT las ideas en la forma qu' un espanyol tinga per convenient sino en virtut de lley especial en circunstancias extraordinarias, resulta de'l tot inoportuna é improcedent qualsevol disposició gubernativa, judicial ó de altra classe, que sia atentatoria a'ls drets de que aquí 's tracta.

La disposició dictada pe'l Sr. Cos Gayón per' salvar en endevant cassos com lò succehit en la darrera reunió pública de'l Circo Equèstre, a'l reconèixer—com no pòt menos—l' ús de l' idioma catalá en las reunions públicas, prevè que per' usarlo s' ha de fèr saber á la Autoritat ab la deguda anticipació, y aixó 'l Ministre no pòt manarho, perquè com á membre de'l Govern ha de procurar l' exacte compliment de las lleys, y en cap d' aquèstas se disposa lò que per una senzilla circular vól ara ell que 's posi en planta.

A mes de que lo que ha fet lo Sr. Cos Gayón ab l' idea sens dupte de donar satisfacció á 'ls catalans, sería impracticable, tota vegada que en las reunions pòt intervenirhi en las discussions que s' originin qualsevol persona que hi assisteixi fins sense ganas de pèndrer la paraula, obligada pe'l giro de'ls assumptos que 's ventilin; y si aqueixa persona no vól, no pòt, no sab, no li agrada ó no li convè parlar en castellá, si no consta l' avis previ de que fulano parlará en catalá, no podrà usar de un dret perfectament le-

gal, y haurá de deixar de ilustrar tal vegada ab son talent lo resultat de importants deliberacions.

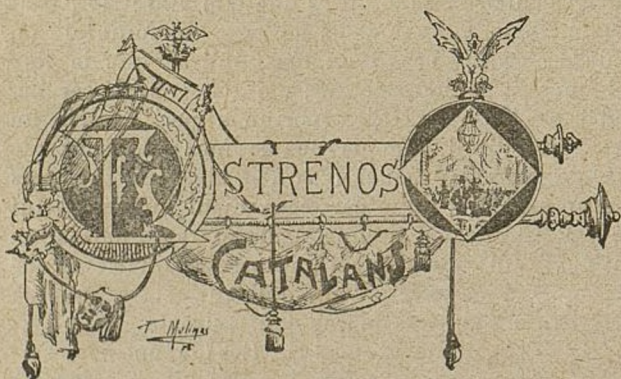
Això precisament va succehir no fa molt temps en una reunió tinguda per gran número de Presidents de Montepios en lo local de'l Foment de'l Treball nacional. Allí s' parlava castellá, quant á lo millor un de'ls senyors que va enrahonar va preferir explicar-se en catalá perque li era mes familiar que l' idioma de Castella. Y dient molt be en nostra llengua lo que en castellá hauria dit malament, va lograr fer preváldrer sa opinió en lo punt que s' discutia.

Donchs aqueixa llibertat, aqueix dret seria avuy il·lusori si s' hagués de cumplir lo de l' avís previ, recurs que com á gran remey ha inventat lo Sr. Cos Gayón per atajar un mal que ab aquet cataplasma s' ha endanyat mes, per sèr, com hem dit ja, pitjor lo remey que la malaltia á que s' aplica.

No convè, no, sostenir la ordre dictada ab mes bon zel que bon acert; y per això és de esperar que si l' ministre desitja ajustar-se á la llei avans que tot y satisfer los desitjos, no de'ls catalans sino de tots los partidaris de'ls idiomas coneguts en Espanya, se apressurarà á deixar sense efecte lo inoportunament manat y disposará en cambi que 'ls Governadors envihin á las reanions Delegats que sían de la regió ó que quant menos entenguin á mes de la llengua castellana, 'ls altres idiomas ó dialectes espanyols.

Aquet és un remey senzill, de fácil aplicació, perfectíssimament legal y que donant á 'ls representants de'l Poder executiu modo de enterarse ab tots los ets y uts de lo que s' digui, será ben vist per tothom y en lloch de resultar ab ell que s' posi un pegat en un banch, será per' que l' adopti com posar una pica en Flandes.

P. DE R.

Jardí Espanyol.—*Las deu en punt... y nublado!*, sarsuela en un acte, lletra de D. JOAQUIM MONTERO y música de'ls SRS. FANDO Y FITA.

Aquesta obreta, estrenada dilluns de la passada setmana, fou bastant ben interpretada pe'ls que la representaren, lo que valgué que l' públich aplaudís y demanés a'ls autors.

La part literaria dista molt d' estar á la altura de la música: aquèsta és digna d' aplauso.

Lo Sr. Montero 'ns va demostrar en anteriors produccions que coneix lo teatro y reuneix bastantes condicions pera sèr un bon autor dramàtic; mes fentli mes goig sens dupte la sarsuela, s' ha dat a'l lirisme y això fa que *Las deu en punt... y nublado*, tinga las faltas poéticas que bastant destacan en la representació, com per exemple, la dona de'l fondista (com si diguèssim la *Nasia* de una molt aplaudida comedia de'l Sr. Barò), que fa consonar per tres vegadas *ona* ab

home. Tambè notárem altres ripis molt mes grans que l' que detallem.

No tractem de rebaixar un' obra que, en resum, no és mes que un passatemp: sols ho fem present á son autor, per' que veji que tals *lapsus* no fan *pendent* ab las aventajadas dots qu' ha manifestat en moltes produccions.—Jo.

MODERNISME

Lema: Profanació.

Desd' que, surtints' de sa esfera,
los vells motllos trossejá,
sembla á voltas forastera
la sardana á l' Ampurdá.

Té á curull á casa seva
joyas d' or y de coral,
y de'ls vidrims que enmatlleba
a'l fals brill ne fa cabal.

Ab floretas s' engalana
qu' altres llochs ja han perfumat,
tenint plens sos munts y plana
de las flors d' olor mes grat.

De la sarsuela las galas
se presenta, arreu, vestint,
y poguent volá ab sas alas
s' arrossega molt sovint.

Ja no alena en sa tonada
aquell rull de sants recorts,
que ab la mes forta llassada
estrenyían nostres cors.

Ja no cerca las canturias
que l' bosch tanca y llenca l' mar;
ja no sab d' altrás centurias
nostras glorias recodar.

Ja no 'ns dú de la masía
tot lo bè de Déu que hi há;
ja ningú entén sa follia;
ja ningú la sab ballá.

Lo jovent, quant la punteja,
ja no té ayros lo posat;
ja ningú s' mira ab enveja
nostre cercle venerat.

Ja no apar de flors cadena,
ja no és llas de germanó;
ja quant ròda, ròda ab pena,
com ferida de debò.

¡Ah! malhaje la fal·lera
que sos cants enmatziná,
fent que sembl'i forastera
la sardana, á l' Ampurdá!

Prou se 'n queixa la tenora,
engegant accents de dol,
y be prou sembla que plora,
quant refila, lo fioviol.

¡Mes ay! sa armonia estranya
no para de brunzina
per la selva y la Montanya,
la Marina y l' Ampurdá.

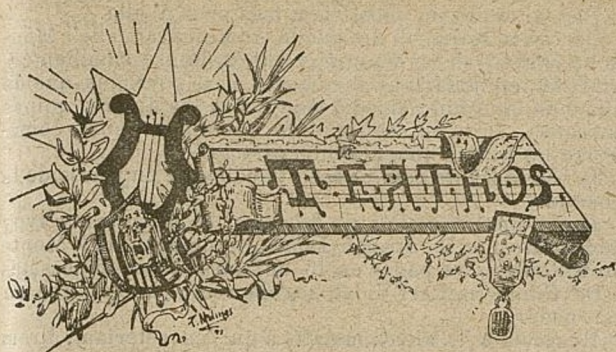
Que lo pentágama enjoya's
ab motius d' ingrats ramors;
y això que per' teixir toyas,
aqui l' que sobra són flors.

Contra eix foll deliri, ¡oh liral
aixeca ton feble toch:
¡qué hi fá que 'n sigas guspira
si de rés s' encén lo foch!

Brunz y prega ab fé sencera,
brunz y prega sens para
per' que torni á ésser lo qu' era
la sardana á l' Ampurdá!

FRANCESH MARULL

(1) Poesia premiada ab la Flor natural en lo Certámen d' Olot.

Novedats.—Dissapte passat s' estrená l' opèra en tres actes, música de'l mestre Valente, titulada: *Los granaderos*.

L' argument encar que senzill está mólt ben presentat y ab naturalitat s' arriba a'l final. Tè situacions que brindan a'l compositor á que fassi bonica y expontánea música.

Aquèsta, en general, ès notable, primer pe'l carinyo ab que está tractada y segòn per la gran facilitat ab que está concebuda.

Es potser, dada sa nomenclatura, de lò millor que hem sentit.

L' execució bona, ajustada. Ensayada ab cuydadòs acert y atenenç á que no passin desaperebuts ni 'ls mes petits detalls.

Se'n portan la palma la distingida y aplaudida artista Srta. Pasquali y 'l Sr. Poggi.

L' orquesta contribuëix á que siguin mòlts los números de música que ab justícia s' aplaudeixen.

Lo públich, que per lo general está á la recíproca, ompla cada nit aquest teatro, y ab aplausos demostra son agrado.—F.

Granvia.—La companyia Las-Santas va sufrint alteracions en la part artística, (que res diuen en favor de la mateixa,) degut á la marea que regna entre bastidors.

Dilluns, ab la popular obra *El Rey que rabió*, va debutar un' altra triple que desempenyá mitjanament lo protagonista, mereixentse no obstant, veure's millor secundada de lo que ho fôu per alguna primera part de las que l' acompanyaban.

Dijous, devant de numerosa concurrencia se representá *El húsar*, en quin desempenyo s' esmeran casi tots los artistas, surtintne ayrosos la Srta. Valdés y 'l senyor Las-Santas, que, en lo personatge de *Parrondo*, fêu las delicias de'l públich.

Circo Equèstre.—La pantomima infantil *La Cenicienta*, basada en un ántich quènto de noys, ha sigut rebuda ab igual aplauso que á l' estrenarse, vejentse mimada la *troupe* menuda que l' executa.

Jardí Espanyol.—L' atractiu de la passada setmana ha sigut lo benefici de l' aplaudit y sempre ben rebut actor cómic D. Joaquím Montero.

Ple de gom á gom estava 'l local d' aquest espayós teatro: basti dir que en la taquilla s' hi llegía aquet rótul: *Despachadas todas las localidades*.

Las quatre obretas escullidas foren mólt ben representadas y aplaudidas, com també 'ls *couplets* que va cantar lo beneficiat, y la *Danza Serpentina* executada per una artista de nostra terra.

Mòlts y valiosos regalos rebé 'l simpátich Montero, entre ells vegèrem un tortell d' unas dimensions de mes d' un metro.

En resúm, un benefici com pochs ni ha.

LAS FESTAS DE RIPOLL

Los que, com nosaltres, surtiren diumenge en lo tren exprés, 4'20 de'l matí, cap á Ripoll, he poden dir tingueren tot lo sant día pèra respirar l' ayre catalá de nostras montanyas, admirant, de pás, lo magnífich palau que á la Verge Sobirana ha eregit lo ferm é incansable propagandista de nostra terra, l' Ilustríssim Dr. Joseph Morgades, Bisbe de Vich.

Admirant aquells espayosos y bellíssims claustres y contemplant la valentia y grandiositat de 'l temple, á ún li sembla veure'hi passejarse 'ls mes celebrats capdills de nostras preuhadas festas: sembla rebèrrer directament lo caudal inmens d' amor que á Catalunya ells teníen, y sentir nostr' ánima orejada pe'l suau alé de la santa religió que tot ho eleva y ho dignifica. Devant d' aquesta miraculosa obra de restauració, gloriosa página que 'ns esmenta fidelment los fets mes culminants de nostra historiada epopeya, se fa mes gran, se fa mes digna, 's fa mes admirable la figura il·lustre de nostre amantíssim prelat Dr. Morgades.

No 'ns estendrem en las moltes consideracions ab que podríam allargar aquesta revista, perque nostres lectors ja en temps oportú ho llegiren en aquestas mateixas planas. Sols si farém una petita indicació. ¿No 's podria trobar un'altre Bisbe que portant son amor á las cosas de la terra fins á 'l sacrifici, procurés la restauració de'l monastir de San Cugat de'l Vallés? Creyem que sí.

Y... prou.

A tres quarts de deu arribá á Ripoll l' Excelentíssim Sr. D. Valeriano Weyler, 'sent rebut á 'ls acords de la marxa real, pe'l senyor Bisbe de Vich y las autoritats de la població.

Era un quart d' onze quant comensá la funció religiosa. Fou oficiant l' Il·lrm. Dr. Morgades.

L' *Orfeo Catalá* cantá, no mólt be per cert, una de las mes *petitas* missas de Gounod. Los cartells deyan èra á veus solas, y resultá ab acompanyament d' orga. Estaba encarregat de la oració sagrada 'l Reverent Torras y Bajés qui 'ns demostrá l' amor, la idolátrica devoció que 'ls catalans sentim per María Mare de Nostre Senyor.

Fou dit en catalá, y tingué l' orador moments de elevada eloqüencia que impresioná á l' auditori.

S' acabá l' ofici, y mentres las autoritats visitaban lo cenotafi que guarda las cendras de Ramón Berenguer IV, l' *Orfeo* entoná la Salve gregoriana.

Per la tarde tingué lloch la funció literaria, llegintse las composicions que forman la Corona poética dedicada á Ntra. Sra., Sta. María de Ripoll.

L' *Orfeo Catalá* cantá algunas cansonetas de menor quantia que forman lo seu repertori selecte.

Alguna fôu aplaudida.

A'l vespre 's doná una vetllada musical en lo Casino, ahont foren aplaudidas algunas composicions.

A la funció religiosa, pèra nosaltres la millor, hi vejèrem l' entussista pléyade de joves catalanistas que forman á la vanguardia de nostre numerós estol.

Tots ó quasi tots los periódichs catalanistas teníen la seva representació.

Lo *Centre Excursionista* hi estava representat per un de'ls infatigables adalits de nostra causa, lo conegut publicista y renombrat notari d' aquesta ciutat,

D. Francesch Maspons y Labrós, y per un individu de la Junta Directiva, l' Sr. Canals.

Hi vejem los respectables mestres en Gay Saber, D. Mariano Aguiló y Fuster y D. Francisco Ubach y Vinyeta. Lo llorejat poeta Matheu y Fornells; lo director de *La Veu de Catalunya*, nostre estimat amich Narcís Verdager y Callís; en Thomás y Bigas dueño de l' establiment de fototipia d' aquesta ciutat, y molts altres que en aquest moment no recordem.

La festa resultá completa, y per ella mereix felicitacions la Comissió Organisadora.

Nosaltres voldríam que manifestacions com la que 'ns ocupa, 's fessin mes sovint, ja que d' aquesta manera veuríem aquells que ho tenen que veure que Catalunya. No és morta, no, perque respira y parla.

A. DE LA FLORIDA.

A UNA MERCENETA

EN LO DIA DE 'L SEU SANT

Avuy celebras tu la teva diada
y és la festa també de Barcelona:
a tu se 't veurá avuy molt mes bufona;
en cambi á la ciutat... ni engalanada.

Tu estarás avuy molt animada
per' honrar lo sant nom de ta Patrona;
en cambi Barcelona ni s' adona
de que 's fa poch favor no anant mudada.

Jo recordo molt be que anys endarrera
de festes la ciutat avuy s' omplia.
Alló donaha gust. ¡Que bullanguera
y alegre 's presentaba tot lo dia!

Si ella está sens fer festes, oportuna...
¡deixa á l' menos que jo te 'n fassi alguna!

JOSEPH ASMARATS.

Aixís que haurá arribat de Llagostera nostre amich D. Eussebi Corominas, president de la ponencia nomenada por la Comissió de Directors de Montepios pera dictaminar respecte á 'ls projectes de reglament general presentats á fi de conseguir una Unió de germandats en Catalunya, l' Sr. President D. Francisco García Sánchez reunirá la citada Comissió de Directors y en pocas sessions quedará ultimat lo projecte que s' adopti pera presentar-lo á la reunió ó assemblea general que 's convocará sens demora.

Ja convé que 's miri aquest assumpto ab la importancia que té realment.

—Lo periódich *El Progreso Nacional*, en son número 31 diu quatre disbarats referintse á l' assumpto de unas pólissas que nosaltres preguntábam si las havíen cobrat determinats malalts de la germandat que publica dit periódich. Y com creyem que 'ls disbarats, tal com allí 's diuhen no mereixen ser contestats, fem constar que no 'ns aclara l' dupte, no respecte á si aquell monte ha pagat, sino á si 'ls malalts aludits han cobrat lo que 'ls pertoca.

Créyam que la Junta de tal Germandat, pe'l bon nom de la mateixa, tindria especial interés en averiguar lo que és de'l cas, y esperábam que 'ns donaria las gracias per l' avís que en be de'l montepio que administra li anticipábam.

Ara 's móstra desagradada y descuidada. Donchs de desagradats l' intern n' és ple.

Per tal motiu no insistiríam mes prop d' ella.

Pero dita Junta, a'l dir que la Administració de'l Monte ha pagat y a'l no assegurar que 'ls interessats han cobrat, fa implicitament inculació á las personas que de ella ó de la Administració han rebut los diners; quinas personas, si no entreguessin lo que tenen rebut, cometíen un delictu que l' Códich castiga.

Ja veu la Junta com está en lo deber de cuydarse de la qüestió.

Ja que no ho fa ella, no falta qui ho procura, y avuy podem dir que D. Joseph López, exdelegat de'l Monte en S. Celoni, va pagar en 15 de Mars últim 45 pessetas á D.ª Filomena Lari Vidal, segons recibo que guarda en son poder.

Respecte á 'ls altres malalts á qui 'ns referíam, direm lo que resulti de las oportunas averiguacions.

Consti que això ho fem pe'l bon nom y crédit de las personas á que tan mal paradas deixa la Junta de'l *Montepio Nacional bajo la protecció de S. Jorge y Nuestra Sra. de Montserrat*.

Ja sabem que D.ª Filomena Lari ha cobrat.

Ara preguntem: ¿com és que las 45 pessetas, ab tot y s'er pagadas á que li pertocan, 'ns constan en los estats de comptes publicats fins avuy?

¿Los ha satisfet acás la Junta de la seva butxaca?

¿Tindrem resposta?

Lo periódich *El Eco de la Societat familiar La nueva Lira*, dona compte en son número 2, corresponent a'l dia primer de'l corrent, de que D. Ricardo Mallorquí s' ha donat de baixa en la Societat.

Res tindria que objectar á la noticia; mes com la dona en forma d' esquila mortuoria y parla allí d' intrigas, de marmanyeras y de canallas, y com D. Ricardo Mallorquí és redactor de *Lo Teatro Catala*, y és bon company, y és persona digna y seria y pundonorosa, espero que'l redactor de la Esquila de que m' ocupo, retirará certs calificatius allí estampats, estalviantme de protestar d' un fet que desdiu d' una publicació tan estimada com *El Eco de la Sociedad Familiar La Nueva Lira*, si no ho modifica ó si no prova lo que diu aquí va desde ara la protesta corresponent feta en obsequi á la amistat que á D. Ricardo Mallorquí professa

LO POLVORISTA.

Apuntacions d' un apuntador

I

No 's poden experimentar sentiments mes oposats que sento jo, no be apuradas las darrerías de'l cigarret y saborejada ab todas las mevas potencias l' ultima xuclada, me sembla compendiar lo gust de todas las anteriors, me sento baix l' acampanat sostret de corculla, vulgo *conxa*, me coloco be'l llum y m' acomodo l' exemplar á convenient distancia després de respondrer afirmativament a'l «¿Estás, Ton?» que m' dirigeix, picant ab la comedia sobre una má l' *transpunte* ó segon apuntador, per l' espay que hi ha entre las taulas y 'ls baixos de'l teló de boca.

Sento incomparable orgull, barrejat ab una petita corrent de melancolia.

Sòch l' árbitre de la diversió mes humana y mes important que s' ha inventat, y sòch l' esclau menos considerat de la mateixa diversió.

Companyia y públich dependeixen de la meva serenitat, de la meva *real gana*. Si á mi m' passés pe'l cap callar ó trapassejar, se n' aniria l' carro pe'l pedragal, y acabaria en bulla ó xivarri lo que déu acabar ab entussiasme ó frenesi.

Cumpleixo be 'l mèu deber; apunto magistralment (modestia apart) y 'ls actors, companys mèus, no 'n fan cap cas perquè 'ls hi tinch avesats, y 'l públich ni 's recorda de que jo existeixi, sino quant, compadescut jo de un de 'ls socios que no sab lo paper, esforso la mèva veu preferint que aquell s' enfadi contra mi á que xiuli a 'ls companys.

Lo públich no t'è notícia autèntica de la mèva personalitat, sino 'l dia de 'l mèu benefici—si és que me 'l concedeix l' empresa—y.... ¡oh decepció! No vè per mi a'l teatro: si be hi acut per la funció de rebutg que jo he pogut combinar gràcias á certas amistosas prevencions y certs generosos cofis y mofis ab l' autor de la companyia en compensació de 'ls cafés que li he pegat durant la temporada.

Heu vist may que 'l públich me cridi en escena, per admirablement que hagi desempenyat lo mèu càrrech? M' hi has cridat may, lector, á qui suposo apassionat per las diversions teatrals? T' ha passat may pe'l cap ni pe'l barret l' idea de semblant galanteria á favor d' aquest invisible funcionari, protomàrtir de l' art?

Y no obstant, repeteixo que no puch despendre'm de 'l orgull que 'm domina; orgull verdader, orgull de lley, perquè és diferent de las puerils vanitats de la gent frívola y 's funda en la propia válua.

II

Vintidos anys conto de professió.

Si n' he apuntadas de comedias y comedietas, de dramas y de dramons, de pessas de satí y de paper de estrassal. Si n' he fet dir a'l pel de parlaments de punta y de bocadillos enrevessats?

Donchs bè: com que no sóch un ser vulgar; com que lo que 'm sobra és cor, y tinch la pretensió de creure'm bon xich mes ilustrat que mes de quatre que van mes sovint per gazetillas y fins per articles de fondo (tant se valdria que no hagues sigut actor avans de sèr apuntador y que desde que apunto no m' hagués dedicat, com me dedico á treure 'ls papers de obras y mes obras); com que, ja dich, vull pensarme que no en va he llegit y rellegit á dret y á tort las mes oposadas produccions, segons lo gust general dominant, y segons lo particular de 'ls directores de las companyias, participo de 'ls éxits com de las derrotas en lo intim de l' ànima, y 'm preocupo de la sort de l' art y de 'l pervindre de la pátria; sense que las mevas decididas aficions á la política, y especialment á la internacional (de que m' agrada molt enraonar ab lo marit de la característica), fassin decáurer aquella preocupació que 'm domina, que m' esclavisa cada dia mes. Si; la ingratitud ó l' olvit, consta de publich no acaban ni acabarán may ab l' amor que á l' art professo. És un amor massa desinteressat per' que puga acabar-se.

Y no és sols aquesta afecció puríssima la que 'm fa estar satisfet. Considerant que sigan las que vulgan las parts components de la companyia á qui apunto, jo sóch l' amich que logro produhir un fenomeno que no consegueixen en mi 'ls amichs mes desinteressats (?) de 'ls actors ni de 'ls autors dramàtics ni l' empresa ab cap mena de consells, arguments, amenasas: tal es la de fèr cessar las rivalitats enverinadas, tremendas, espantosas entre dama y dama, entre galán y galán, y fins entre comparsa y comparsa.

L' exercici superior de 'l mèu ministeri és qui armonisa elements, qui suavisa aspresas, qui agermana voluntats. Sentintme, seguintme y obehintme 's converteix en bassa d' oli lo que ordinariament és de vinagre, quant no de salt fumant.

III

Sols los que no 'm coneixen ó 'm tractan superficialment poden creure'm corcat per l' escepticisme ó gastat per la indiferencia. Ni las miserias de entre bastidors, ni las raras de l' empresari, ni las mesquinesas de 'l sou, ni cap altra desventura práctica podrán rebaixarme. Com han de rebaixarme tals cosas si no ho logran altrax que m' afectan mes, vull dir, lo vèurer que l' art dramàtic s' ha convertit generalment en art de mecánicas pardas, per no dirho d' altra manera? Com tornarme escèptich ni indiferent si no alcansan á convertirm'hi aqueixas comedias de riallotas, unicas produccions que logran que 'l públich obliidi momentàneament las màgicas? Com tornarm'hi si no m' hi he tornat ja en vista de que 'l gran dagano, sempre bordegás, és cada día un bordegás mes ignocent?

Aixís com hi ha edificis á proba de bomba, jo só un artista á proba de mal gust, y ho seré encara que 'm fassi morir mil vegadas en escena, algún fill de l' Echegaray.

JOAQUIM RIERA Y BERTRÁN.

(De Lo Geronès)

UN SUICIDI

Eran las deu de la nit;
la blanca lluna argentaba
la immensitat de l' espay
projectant sombras fantásticas
y donant á aquella escena
que tu y jo representábam,
un caràcter misteriós
de poesia impreguantla.

Tú vas acudir puntual
á la cita que vaig darte
y á l' hora que deixo escrita
dalt de 'l terrat nos trobávam.

—Ja sabs,—vaig dirt'—que t' estimo
puig te 'n he dat probas claras,
y en cambi de tu he rebut
desprecis, burlas amargas.

Donchs, bè, Maria; és forsós,
és precis, indispensable,
posá á tal estat de cosas
terme y fi d' una vegada.

Contesta ab tota franquesa:

Maria, ¿vòls estimarme?

—Mil voltas t' he dit que no;

per lo tant, en vá t' exclamas.

—No lograré 'l teu amor?

—Lo impossible no s' alcansa.

—Ni una esperansa 'm vòls dar?

—La teva insistencia és vana;

mes si lo ferte esperar

ho prens com una esperansa,

llavors espera, sí, espera

y revesteixte de calma;

pero agafa una cadira

y pòts comensá' á assentarte,

puig no fos cas esperant

arribesses á cansarte.

—De modo qu' encara 't burlas?

—Te contesto y santas Pasquas.

—Mira, Maria, que 'm pertis!...

—No faré pas per trobarte.

—Qué ja acabo la paciencial

—Pòts comprarne si te 'n falta.

—No vòls escoltar mos preche?

—Jo crech que 'ls he escoltat massa.

—Pensa que 'l remordiment,

puig de ma mort serás causa,

t' acompanyará á tot' hora

ta conciencia torturante.

—Ho veig un xiquet difícil,

puig la tinch feta ab aixamplas.

—Donchs, prou burlas, prou desprecis,

prou sufrir.....

—Y prou camándulas!

—¡Adeu, Maria de 'l cor!

¡Fins a 'l cell ¡Adeu!

—¡Alantel!

Al moment de senti' aixó
adopto una posa trágica,
faig la senyal de la creu,
m' abalanso en la barana,
torno á darli un altre ¡adeu!
tanco 'ls ulls, me deixo caure'
y voltant com un moli
a'l carrer vaig á estrellarme.

A'l senti' aquell espatech
comparegué la mèva ávia
qui ab molta sollicitut,
va veni' y va xupá ab árnica
los esboranchs que 'm vaig fer
tot somniant, de 'l llit al caurer.

JAPET DE L' ORGA,

Mataró 16 Setembre

Sr. Director: Dissapte passat la companyia de'l senyor Borrás donà la última funció de la temporada en la societat «Nova Constancia» y representà per sèr la última una de las que no s'han representat en aquesta temporada, *El nudo gordiano*. Foren molt aplaudits tots los que hi prengueren part. Per final, en lo monolech de D. Angel Guimerà *Mestre Olaguer*, lo Sr. Borrás tingué molts triomfos per lo bé que 'l representà.

Diumenje en Euterpe, després de una gran sinfonia se estrenà 'l drama *El As de espadas* (la companyia també 's despedí) y tingueren grans aplausos. Si un' altre temporada dita companyia tornés, li recomano que 'l quartel general sigui aquí, perque això de marxar cada dilluns a'l dematí y tornar lo dia de la funció perjudica quant és temporada llarga.

Ara tindrem, segons crech, la companyia de'l galán D. Vicens Miquel, ab la dama Sra. Ferrer y 'l graciós D. Vicens Daroqui.—E. R.

Gandesa 17 de Setembre.

Las festas celebradas ab motiu d'honar a la patrona d'aquesta vila la Mare de Deu de Fontcalva, han estat animadas.

Las funcions d'iglesia han sigut solemnes y lluhidas; los balls molt animats, haventi majoria de gent de'l camp y bon número de senyoretas elegants y hermosas; las representacions teatrals ben concorregudas, y la alegría general, superior de moment a la animositat que 'l Sr. Alcalde 's te conquistada per son modo de obrar absolut y en oposició moltas vegadas a las costums de'ls nobles vehins de la població.

Estich agraïdíssim a las atencions de que he sigut objectes durant ma estada y m'plau ferho constar com mostra de reconeixement.—J. S.

Torroella de Montgri 14 de Setembre.

Estimat director: Lo dia primer de'l corrent, en lo teatro d'aquesta vila 's posaren en escena las produccions *Las dos Madres* y *Un cop de telas*, que sigueren ben representadas per part de las Sras. Periu (C) y Sagüés y 'ls Srs. Marcet, Muñoz, Leal y Oliva. La primera de las senyoras y 'l últim de'ls senyors entraren a formar part en aqueix mateix dia.

Diumenge passat se posà *El Nuevo Tenorio*, ab l'alicient de desempenyar lo protagonista 'l distingit aficionat D. Xavier Hospital, qui va portarse com un actorás de debó. Las demás parts de la companyia cumpliren be. La obra, presentada ab gran luxu de trajos que honran a'l sastre Sr. Conrado. La entrada un plé.

Pe'l próxim diumenje, despedida de la companyia ab lo *Tenorio* de Zorrilla.—A. F.

En la próxima li faré dos quartos de la manera que vá per aquí la cobransa de propietats.

¡PERDON!

SONETO

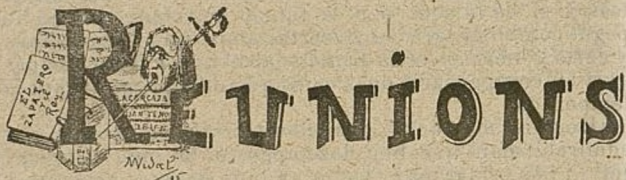
¡Perdón, perdón! Mercedes! tus dolores
mi alma anegan en amargo llanto!
¡autor y causa soy de tu quebranto,
pues lo quiso la suerte en sus rigores!

Yo arranqué con mi mano aquellas flores
de tu ventura, y al robar su encanto
por toda queja de perfume santo
llenaron el altar de mis amores.

¡Oh! bendita mil veces! que en tus labios
solo tienes amor y dulce ruego,
en vez de maldiciones y de agravios.

¡Oh! bendito mil veces sea el fuego
de mi voraz pasión que en trance fuerte
de mujer en un angel te convierte.

J. M. DURÁN

ATENEU DE SAN ANTONIO.—Aquesta lluhida societat celebrà una vetllada lo dia 15 de'l corrent, veyent-se extraordinariament concorreguda y abundanthi 'l bello-sexo. S'hi van distingir moltíssim unas senyoretas executant notables composicions de piano, y la Srta. Enriqueta Genovel, alumna de'l Conservatori que possehix una bonica veu de tiple y també molta música. Lo senyor Miquel Mut, va cantar dos arias de tenor ab molt bona veu y afinació. Lo Sr. Rossendo va dir dos poesias *requetebién*. Los héroes varen sèr los Srs. Planas y Cabré que si 's dediquessin a'l teatro estem segurs arribarian a sèr uns primers actors de punta.—M. T.

Avuy donem per folletí las planas 17, 18, 31 y 32 de la bonica sarsuela catalana de D. Eduart Vidal Valenciano y D. B. Carcassona, titulada: *La Guardiola*.

—La companyia cómic-dramática catalana y castellana que, dirigida pe'l primer actor D. Theodor Bonaplata, actuarà en lo teatro Romea, fent la inauguració avuy dissapte, és lo següent per ordre alfabètic:

Actrius: Sras. Alentorn, Guadalupe; Clemente, Adela; Guitart, Eulalia; Guitart, Trinitat; Juaní, Antonio; Monner, Agna; Masriera, Salut; Miró, Mercè, Parrenyo, Carme; Planas, Carme; Vila, Ernestina.—Actors: Bals, Francisco; Bonaplata, Theodor; Borrás, Enrich; Capdevila, Jaume; Capdevila, Llorens; Fernández, Ernest; Ferrer, Francisco; Goula, Ermenegildo; Llano, Francisco; Pinós, Joaquim; Soler, Aciscle; Santolaria, Modest; Serrallera, Anton; Vallés, Ramón; Vinyas, Llibori.—Apuntadors: Azemar, Ramón; Comas, Francisco; Latorre, Juan; Buscarons, Pere.

Obras novas catalanas presentadas a la Empresa.—Ocupan lo primer lloch las de l' eminent mestre en Gay-saber é immortal creador de'l Teatro Catalá, don Frederich Soler (Pitarra), tituladas: *Lo Campanar de Palma*, *Lo Comte Arnau*, *Lo Guarda-agullas*. De altres autors: *A costellas de'l gendre*, *‘ls Burinots* (comedias en 4 actes) de D. Conrat Colomer.—*La llum entre las sombras*, *El túnel* (dramas en 3 actes), *L' oncle Jordi* (comedia en 2 actes); *De'l dret a la navaja* (comedia en 1 acte), de D. Francisco Xavier Godó.—*Los juheus de'l Call* (drama en 3 actes), de D. Conrat Roure.—*La Pepa frayre* (saynete), de D. Emili Vilanova.—*Llum de'l cel* (drama en 3 actes), *Lutero* (poema), de D. Ramón Bordes.—*Jo* (comedia en 3 actes), *Mano a mano*, *El oil metal* (comedias en 1 acte), de D. Eduart Aulés.—*Toreros d' iovern*, *Beti-Jai* (comedias en 3 actes), de D. Anton Ferrer y Codina.—*Quinze dias a París* (comedia en 4 actes), *Un buscarahons* (3 actes), de D. Joseph M.ª Pous.—*Lo fill de'l mar* (3 actes), *¡Al Gobierno!* (casi monolech), *Reservado para señoras* (comedia en 1 acte), *¡Trampas!* (comedia en 3 actes), de D. Manel Rovira y Serra.—*L' Eunuch*, *Primer morta*, *La mar* (dramas en 3 actes), *La primera llissó* (idili dramàtic), *Lo Capatás* (quadro tràgich), de D. Ernest Soler de las Casas.—*Cap y cor* (comedia en 3 actes), *Sota terrat* (comedia en 1 acte), de D. Joseph Barbany.—*Pau Guerra*, *Amunt y crits* (co-

medias en 3 actes), *Cartas que no lligan* (1 acte), de don Pere Reig.—*Carambola rusa* (1 acte), de D. A. Pallardó.—*Tipos a'l llampeeh, Mals esperits*, de D. P. Clariana.—*Lo miracle de Mahoma, Lo dijous gras*, de don A. Coma.—*Cap de trons* (comedia en 3 actes), de D. J. Riera y Bertrán.—*Lo dia de'l sant* (pes-a) de D. R. Caballer.—*May mes frontón, Las ayguas de Cardó*, de D. A. Saltiveri.—*Bigoti y mosca*, de D. L. Escaler; *No sempre 'l que paga trenca* (comedia en 1 acte), de Figueras.—*Per carambola, Una lliçó aprofitada* (1 acte), de D. Francisco Casanovas.—*Lo cosí de la senyora, Mala mirada* (1 acte), de D. R. Roura.—*Ambó, Lo ba-teig de'l Rey*, de D. J. Campderrós.—*Lo sant de la noya* (3 actes), Figueras y Mundet.—*Las bojerias de la sort* (comedia en 4 actes), E. S.

De títuls nous no 'n faltan.

Ara hi ha que véurer dos cosas: primera, si d'aquestas obras quedarán arxivadas sense estrenar la major part, y segona, si de las que s'estrenen la major part tindrán éxit, com desitjem y convindria.

—A mes de ls actors que figuran en la llista de'l teatro Romea, ha estat contractat per' formar part de la companyia, 'l jove y estudiós actor D. Carlos Rubio y Antich.

—Lo conegut autor dramátich D. Joseph M.ª Pous, té disposadas per' estrenar la companyia de'l teatro Romea, las següents produccions, á mes de las que hi ha en lo cartell d' abono: *La copla de 'n Xosisso*, comedia en un acte, y *L'esperit de l'Antonèt*, comedia en un acte.

—Lo reparto de premis de'l Certamen literari y humorístich de *La Seba* 's farà demá vespre.

Lo lloch destinat és lo local que ocupa la coneguda societat *Ceniro Roger de Flor*, carrer de Tallers, número 45, 2.^{on}

—Avans de la festa de que parlem, això és, en la tarde de'l mateix dia, varios colaboradores de periódichs catalans, que forman *La colla de ls fideus*, se reuniran á dinar, com tenen per costum, en una de las fondas de'l carrer de la Boqueria.

Lo lloch de reunió és en lo Cafè Espanyol (Plassa Real), á la una de la tarde.

Per lo vist aquets sebas... grillan.

—*Moviment artistich*.—Lo galán Sr. Parera y la dama Sra. Mallí, formaran la base de la companyia que treballará próximament en lo teatro de Valls.

Lo Sr. Tressols ha firmat contracta ab la empresa de Novedats.

La companyia que arregla 'l galán D. Joseph Nieto, donará funcions en lo teatro de Sans y probablement en Gracia (Principal). Hi perteneixerán las Sras. Llorente, Pallardó y Galcerán.

Ha arribat l'actor cómich D. Antón Coll.

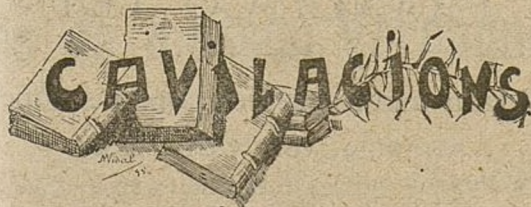
La companyia de sarsuela de'l teatro Granvia ha decidit continuar dos mesos mes en dit teatro.

—Sabem que D. Eduart Vidal Valenciano té acabada una comedieta catalana titulada: *La vara de l'arcalde*, qu'és un animat quadro de costums en lo que 's pintan escenas típicas de la comarca.

Personas que la coneixen la elojfan molt y també ha comprés sa valua 'l Jurat de'l Certamen celebrat á Vilafranca, que li va concedir un de ls premis de'l cartell.

Esperem que alguna empresa procurará ferla representar.

—La revista de'l número passat que duya per títul *La Nueva Lira*, havia de dur *Tertulia Familiar*. Creyem convenient ferho constar.

XARADA

Un cabell negre,—com la tres-quarta llubfa sempre,—la quart-tres-dos que era una noya,—que m'agradaba per lo seu cos.

¡Quín cos, burrangol!—y ¡quina cara!
¡quinas galletas—y quín nasset!
hu-quart tan bella,—que á mí 'm semblaba un anget.

Tenia en cambi—una madrastra molt rondinayre—y molt quart-sis; que á casa seva,—la serp semblaba de'l parafís.

La xicoteta,—que tot estava de lo meu tipo,—no se per què, va convidarme,—per' una cita prop de'l pallé.

Jo vaig anarhi,—prop cinch las onze a'l punt ya l' hora,—qu' ella 'm va dir; ¡y ab quín deliri—jo n'esperaba lo serafí!

Tocan las onze,—tocan las dotze, toca la una,—y... res ¡qu' és cas! mentre' en la palla,—jo estava espera que esperarás.

Y com la nena,—tersa-segona no se la veyá,—per cap cantó, adormit váreig,—allí quedarme com un libró.

A'l sèr de día,—sento que 'm tocan las mans y cara,—mòit poch á poch: prest me desperto—y 'm trobo qu' era... ¡un gos buldoch!

J. STARAMSA.

Soluciones á las cavilaciones de 'l número 244

XARADAS: I. *Filadelfia*; II. *Filosofia*; III. *Matalás*.

TARJETA: *Digali barret digali sombrero*.

TRENCA-CLOSCAS: *Guerrita*.

GEROGLIFICH: *Per bessas a'ls graners*.

TARJETA DOBLE: *Lo plor de la madrastra*.—Or.—*Lo teatro per dins*.—*La urbanitat*.

No las ha enviat totas mes que Un ciudadá ilustre y pót passar á recullir un exemplar de'l drama *La Dida*.

Los senyors que van endevinar las soluciones de las cavilaciones de ls números 241 y 242, si volen la suscripció de franch que va oferirse, han de fer lo favor d' enviar nota de ls seus respectius domiciliis y serán servits desd' ara.

CORRESPONDENCIA

J. Roig; no volem que en nostras columnass' insulti á ningú.—Cap de trons; encara que no detallém cada xarada de las que envihi, com que ja sab que l' atenem sovint, vaji enviant. Ah ¿com se diu?—Tocloven (Granollers); la seva última carta ha arribat á missas ditas.—J. T. R.; admés.—M. Pompido; temps ha que no sabíam res de vosté.—Xelín dissapte sabrá si ho acceptem.

A 'ls senyors suscriptors

Haventse hagut de fèr, per causas involuntarias, ab alguna irregularitat lo reparto de ls números 243 y 244, aquesta Administració créu de son deber manifestar que espera que 'ls senyors suscriptors dispensarán lo retart que alguns haurán experimentat, y si n' hi ha que no tingan dits números poden reclamarlos y serán servits immediatament.

CASAS RECOMANADAS

Magatzem de pells de J. Pous, Freixuras, 6.

Sastrería de teatros, de E. Vassallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de Francisco Grau, Plassa de Santa Ana, 23.

Fotografía de A. S. (Xatart), Carme, 3, tercer.

Taller de atrás de E. Vidal, Ronda S. Pau, 48.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

La Imperial, Conde del Asalto, 25.

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurní, 14, 1.º

Inmillorables anissats de A. Bestard y fills. (Santa María (Mallorca), se venen en las principals botillerías y colmados.

Imprenta de Pujol y C.^a—Tallers, 45

SANTASUSANA

Santasusana Santasusana

MAQUINAS PER CUSIR
Y PER FER MITJA

APARATOS DE PENDRER DUTXAS

Preus sens competencia

Carrer de 'l Carme, 34.—Barcelona

ARXIU Y COPISTERIA

(VERS Y MÚSICA)

DE

Joseph Bonnin

Puntualitat y esmero en servir

Passatge de Madoz, núm 5, 2.ºn

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums

DE

Juan Ayné

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas

JUAN BUSQUETS

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las Exposiciones de París y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos

DE JEREZ Y MÁLAGA

Despacho: BAJA S. PEDRO, 28

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con mármol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25

La Gran Liquidación

LA CASA QUE DA LOS MUEBLES MAS SÓLIDOS
Y BARATOS

Un mobiliario non plus ultra

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con mármol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 — Barcelona

Ayuntamiento de Madrid

Sastrería de Teatros

DE

FRANCISCO TEY

Se llogan tota classe de trajos per' ópera,
sarsuela, vers y disfressas

Sadurní, n.º 14, primer

